

Resultaten verantwoordings- onderzoek 2014 Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV)

20 mei 2015

Dit document bevat alle resultaten van ons Verantwoordingsonderzoek 2014 bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) zoals gepubliceerd op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek. De tekst op de website en in dit document is vastgesteld op 15 mei 2015. Dit document is op 20 mei 2015 aangeboden aan de Tweede Kamer.

Over dit onderzoek

Verantwoordingsdag

Op Verantwoordingsdag (de derde woensdag in mei) verantwoorden ministers zich met hun jaarverslagen aan de Staten-Generaal. De jaarverslagen moeten zekerheid geven dat het geld is besteed aan het doel waarvoor het beschikbaar is gesteld en dat bij de besteding de wet- en regelgeving is nageleefd.

De Algemene Rekenkamer doet onderzoek naar de verantwoording van de ministers en presenteert de resultaten daarvan ook op Verantwoordingsdag.

Verantwoordingsonderzoek

Bij het jaarlijks verantwoordingsonderzoek kijken we zowel naar de kwaliteit van de jaarverslagen als naar de kwaliteit van de bedrijfsvoering en de totstandkoming van de beleidsinformatie. Het verantwoordingsonderzoek is een wettelijke taak van de Algemene Rekenkamer. Op basis van de jaarverslagen en ons onderzoek kan de het parlement na Verantwoordingsdag met het kabinet in gesprek over wat er terecht is gekomen van de plannen die ruim anderhalf jaar ervoor – op Prinsjesdag - aan het parlement zijn gepresenteerd. Als alles goed is kunnen de Staten-Generaal vervolgens decharge verlenen aan de ministers: de ministers worden dan ontheven van hun verantwoordelijkheid voor het beleid en de daaraan verbonden financiële consequenties waarover ze zich in de jaarverslagen hebben verantwoord.

Meer informatie over het verantwoordingsonderzoek en uitleg bij veel voorkomende begrippen is te vinden op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek. Daar vindt u ook alle resultaten van het verantwoordingsonderzoek, over dit begrotingshoofdstuk en over de andere begrotingshoofdstukken.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid 2014

Dit zijn de resultaten van het verantwoordingsonderzoek over het jaar 2014 bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). We presenteren:

- de hoofdpunten uit ons onderzoek
- onze bevindingen en oordelen over:
  - de beleidsresultaten
  - de bedrijfsvoering
  - de financiële informatie.

Als achtergrondinformatie nemen we ook de belangrijkste ontwikkelingen bij het ministerie en enkele kengetallen op.

Inhoud

1 Hoofdpunten verantwoordingsonderzoek 2014 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	1
2 Kengetallen en ontwikkelingen SZW	5
2.1 Ministerie van SZW in cijfers (bedragen in euro's)	5
2.2 Ontwikkelingen	5
3 Beleidsresultaten Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	8
3.1 Geen uitspraken over doeltreffendheid en doelmatigheid van nabestaandenwet	8
3.2 Oordeel totstandkoming beleidsinformatie	10
3.3 Verantwoording onderzoek beleidsresultaten	10
4 Bedrijfsvoering Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	12
4.1 Extra dienstverlening compliceert taakstelling UWV	12
4.2 Onduidelijk of Fraudewet doelbewuste en calculerende fraudeurs ontmoedigt	15
4.3 Re-integratiebeleid werkt vaak niet	18
4.4 Geld sectorplan Bouw en Infra deels niet gebruikt	20
4.5 UWV pakt fraude bij loondoorbetaling anders aan	23
4.6 Oordeel bedrijfsvoering	25
4.6.1 Onvolkomenheid: Minister van SZW vult eigenaarsrol van de SVB onvoldoende in	25
4.7 Oordeel informatie over de bedrijfsvoering	30
4.8 Historisch verloop onvolkomenheden SZW	30
4.9 Onvolkomenheden in relatie tot beheerdomeinen SZW	31
5 Financiële informatie Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	33
5.1 Oordeel rechtmatigheid financiële informatie	33
5.2 Oordeel weergave financiële informatie	34
5.3 Rechtmatigheid en deugdelijke weergave op artikelniveau	34
5.3.1 Fout en onzekerheid in de rechtmatigheid op artikel 7 Kinderopvang	34

5.3.2 Fout en onzekerheid in de rechtmatigheid op artikel 1 Arbeidsmarkt	35
5.4 Financiële informatie per artikel SZW in relatie tot onvolkomenheden	35
5.5 Overzicht fouten en onzekerheden SZW	37

1 Hoofdpunten verantwoordingsonderzoek 2014 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

1

Minister van SZW doet er goed aan zijn nieuwe rol te markeren

Met de recente decentralisatie in het sociale domein voeren gemeenten per 1 januari 2015 de regie over de besteding van publieke middelen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Per implicatie verandert dit ook de verantwoordelijkheid van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) op het terrein van arbeid en inkomen. In de recente geschiedenis heeft zich vaker dit type veranderingen voorgedaan in rol en bevoegdheden van deze minister. Te denken valt aan de SUWI-wetgeving en de decentralisatie van de bijstand in het vorige decennium. Wij nodigen de minister uit de consequenties van de recente rolverandering nader te expliciteren. Een heldere markering van zijn bevoegdheid en verantwoordelijkheid bevordert het verkeer tussen parlement en kabinet. Hierbij zou hij tevens de toekomstige uitdagingen op het gebied van de arbeidsmarkt kunnen betrekken en de vraag beantwoorden welke taken de minister hierbij heeft (inclusief de uitvoeringsorganisaties en inspecties) en welke taken mede-overheden of maatschappelijke partijen hebben.

Bovenstaande rolverandering heeft echter geen betrekking op de staande verantwoordelijkheid van de minister van SZW als eigenaar van de zelfstandige bestuursorganen Sociale Verzekeringsbank (SVB) en het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV). Bij de voorbereiding van de uitvoering door de SVB van de trekkingsrechten Persoonsgebonden budget (PGB) heeft de minister van SZW zijn rol als eigenaar van de SVB niet goed ingevuld. De minister was laat op de hoogte van de problemen bij de uitvoering van deze trekkingsrechten door de SVB. De goede invulling van zijn eigenaarsrol is des te belangrijker omdat bij de SVB en het UWV een Raad van Toezicht, als externe waarborg, ontbreekt.

Door de recente decentralisatie in het sociale domein voeren gemeenten de regie over de besteding van middelen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De gemeenten zijn steeds meer verantwoordelijk geworden voor de uitvoering en het maken van eigen beleidskeuzes in onderlinge samenhang van het gehele sociale domein. Gemeenten hebben er taken bijgekregen, onder meer op het terrein van de arbeidsparticipatie. Dit betekent voor de minister van SZW dat ook zijn verantwoordelijkheid verandert. Gemeenten verantwoorden zich over de besteding van de middelen en het behalen van doelstellingen aan de gemeenteraad. Het ministerie houdt zich met verschillende monitoren op de hoogte van de ontwikkelingen van bijvoorbeeld de arbeidsparticipatie. Met de monitorgegevens moet de minister kunnen vaststellen of gemeenten in staat zijn de doelen van de Participatiewet te realiseren. De minister van SZW is daarbij verantwoordelijk voor het realiseren van de randvoorwaarden, waaronder wetgeving en budget, die gemeenten in staat stellen hun taken goed uit te voeren. De gedachte van meer integraal beleid en maatwerk in het sociaal domein die door de decentralisatie naar de gemeenten vorm moet gaan krijgen, zal ook moeten doorwerken in de wijze waarop het Ministerie van SZW haar taken uitvoert. Daartoe zal de minister van SZW ook meer samenwerking zoeken met gemeenten en andere ministers op samenhangende beleidsterreinen.

2

Een andere belangrijke rol van de minister van SZW is het eigenaarschap van de zelfstandige bestuursorganen Sociale Verzekeringsbank (SVB) en Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV). Bij de voorbereiding van de uitvoering door de SVB van de trekkingsrechten Persoonsgebonden budget (PGB) heeft de minister van SZW zijn rol als eigenaar van de SVB niet goed ingevuld. De minister was laat op de hoogte van de problemen bij de uitvoering van de trekkingsrechten PGB door de SVB. De goede invulling van zijn eigenaarsrol is des te belangrijker omdat bij de SVB en het UWV een Raad van Toezicht, als externe waarborg, ontbreekt.

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

We bevelen de minister van SZW aan zijn staande rol als eigenaar van het zelfstandig bestuursorgaan de SVB ten volle waar te maken.

Trekkingsrechten PGB: uitvoering bij SVB

Bij invoering van de trekkingsrechten PGB uit te voeren door het zelfstandig bestuursorgaan de SVB, heeft de minister van SZW zijn rol als eigenaar niet goed ingevuld. In de rol van eigenaar moet de minister van SZW er op toezien dat een goede uitvoeringstoets wordt gedaan. De

opgestelde 'Roadmap invoering trekkingsrechten' voldeed niet aan de eisen en was bovendien snel verouderd. Ook in de reguliere eigenaarsoverleggen tussen het Ministerie van SZW en de SVB heeft het ministerie zich geen goed beeld gevormd van de stand van zaken bij de SVB. Het ministerie was daardoor laat op de hoogte van de problemen.

3

Sectorplannen: co-financier

Bij de sectorplannen ter verbetering van de arbeidsmarkt stuurt het Ministerie van SZW als co-financier via goedkeuring vooraf op de inhoud van de plannen. Sociale partners stellen de sectorplannen op en zijn verantwoordelijk voor de uitvoering. De werkgevers maken minder gebruik van de afgesproken maatregelen in het sectorplan om de arbeidsmarkt te verbeteren. Een groot deel van het beschikbare geld (56 miljoen van de beschikbare 178 miljoen euro voor de periode 2014-2015) voor het sectorplan Bouw en Infra wordt als gevolg daarvan niet gebruikt. Het uitblijven van het verwachte aantrekken van de bouw is hiervoor een belangrijke verklaring.

UWV: bezuiniging versus extra dienstverlening

Om de bezuiniging bij het UWV te realiseren (structureel 155 miljoen euro vanaf 2015), hebben het Ministerie van SZW en het UWV gekozen voor digitale dienstverlening. Hiermee is vanaf 2011 de vaste personeelscapaciteit gehalveerd tot 2400 fte eind 2014. Tegelijkertijd stuurt het Ministerie van SZW de afgelopen jaren op extra 'face-to-face' dienstverlening voor minder digitaal vaardigen en voor werklozen van 50 jaar en ouder. Het Ministerie van SZW geeft het UWV hiervoor tijdelijk extra geld voor incidentele personeelskosten (144 miljoen euro in periode 2011-2014). De beleidskeuzes van het Ministerie van SZW hebben tot gevolg dat eind 2014 het UWV 1430 fte extra in dienst heeft.

Veranderende financiering en verantwoordelijkheid Integratie-uitkering Sociaal domein

De gemeenten beslissen sinds 1 januari 2015 zelf over de aanwending van de integratie-uitkering Sociaal domein. Hiervan is 2,9 miljard euro afkomstig van de begroting van het Ministerie van SZW. Gemeenten hoeven zich over de besteding hiervan niet te verantwoorden aan de minister van SZW en de minister van SZW hoeft zich dus ook niet aan de Tweede Kamer te verantwoorden over de besteding van deze gelden door de gemeenten. De minister van SZW blijft tot eind 2017 wel verantwoordelijk voor de hoogte en de verdeling van het budget. Ook moet hij de realisatie van de beleidsdoelstellingen van de Participatiewet bewaken, zoals meer mensen met een arbeidsbeperking aan een baan helpen, door de juiste randvoorwaarden te creëren. Gemeenten zijn zelf

verantwoordelijk voor de beleidskeuzes en de aanwending van het budget in hun gemeente.

4

Belangrijkste oordelen over 2014

- Oordelen beleidsinformatie: de onderzochte onderdelen beleidsinformatie zijn deugdelijk tot stand gekomen en voldoen aan de verslaggevingsvoorschriften.
- Oordeel bedrijfsvoering: 1 onvolkomenheid.
- Oordeel rechtmatigheid financiële informatie: fouten in de uitgaven en ontvangsten.

Reactie van de minister

De minister van SZW staat positief tegenover ons advies bevoegdheden en verantwoordelijkheden waar nodig te expliciteren. Aangaande de veranderende rol van de rijksoverheid op het sociaal domein werkt hij nauw samen met de andere bewindspersonen die betrokken zijn bij de decentralisaties. Hij geeft aan dat hij ook met de Algemene Rekenkamer over dit vraagstuk heeft gesproken. Dit heeft volgens de minister niet tot concrete adviezen geleid.

Volledige reactie van de minister

Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl

Nawoord Algemene Rekenkamer

De Algemene Rekenkamer constateert dat de minister van SZW ons advies ter harte neemt. Voor concrete adviezen op het terrein van de decentralisatie verwijzen wij onder meer naar onze Decentralisatiebrief van 15 mei 2013 en onze brief van 17 juni 2014 over het wetsontwerp Tijdelijke wet deelfonds sociaal domein, beide gericht aan de minister van BZK.

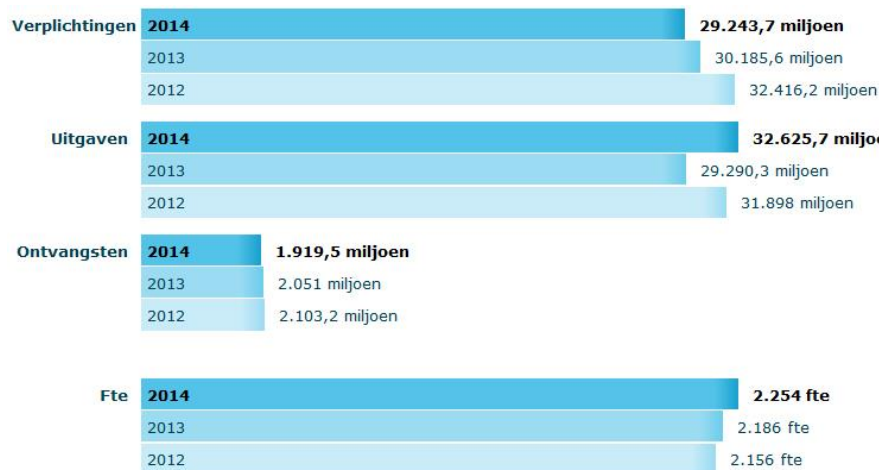
2 Kengetallen en ontwikkelingen SZW

5

Kengetallen

In onderstaand overzicht schetsen we het departement in cijfers. Dit betreft de gerealiseerde verplichtingen, de uitgaven, de ontvangsten en het aantal personeelsleden in fte (full time equivalent) in 2014 in vergelijking tot 2013 en 2012.

2.1 Ministerie van SZW in cijfers (bedragen in euro's)

De minister van SZW is naast de begrotingsgelden ook verantwoordelijk voor het beheer van de premiegefinancierde uitgaven binnen het budgettair kader Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt (SZA-kader). De premiegefinancierde uitgaven van het Ministerie van SZW bedroegen circa 55,2 miljard euro. Van de begrotingsuitgaven is 11,4 miljard euro als rijksbijdrage van de begroting naar de sociale fondsen overgemaakt.

2.2 Ontwikkelingen

Het Ministerie van SZW vervult van oudsher belangrijke taken op het terrein van de arbeidsmarkt, sociale voorzieningen en pensioenen. De minister van SZW moderniseert gedurende deze kabinetsperiode het

stelsel van sociale zekerheid en het pensioenstelsel om het ook voor toekomstige generaties betaalbaar te houden.

6

Een belangrijke ontwikkeling betreft de decentralisatie van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden in het sociaal domein per 1 januari 2015. Naast jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning en de zorg voor chronisch zieken en gehandicapten, krijgen gemeenten meer taken en verantwoordelijkheden op het gebied van de arbeidsparticipatie. Zie ook onze rijksbrede boodschap over de hervorming van het sociaal domein. Dat sluit aan op recente decentralisaties van de bijstand en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO).

Het afgelopen jaar stond in het teken van belangrijke wetgeving op het terrein van het arbeidsmarktbeleid en de sociale zekerheid. Met de invoering van de Participatiewet is de gemeenten met ingang van 1 januari 2015 een grotere rol gegeven bij de arbeidsparticipatie van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Om werkgevers te stimuleren meer mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen, is de Wet Banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten aangenomen. In deze wet is afgesproken dat werkgevers 125.000 (quotum)banen creëren voor mensen met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt.

Een andere belangrijke hervorming betreft de Wet werk en zekerheid die in 2015 in werking is getreden. Met deze wet streeft de minister van SZW naar structurele verbeteringen van het arbeidsmarktbeleid en de sociale zekerheid. Met de maatregelen wil de minister de arbeidsmarkt aanpassen aan de veranderende arbeidsverhoudingen in de samenleving.

Verder heeft de minister van SZW – samen met sociale partners – het instrument sectorplannen geïntroduceerd om de arbeidsmarktpositie van bepaalde groepen werknemers te verbeteren.

De minister van SZW en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) hebben in 2014, vanuit een gezamenlijk belang dat de arbeidsmarkt zorg goed functioneert, de huishoudelijke hulp toelage (HHT) ingesteld. De staatssecretaris van VWS is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze regeling. In ons verantwoordingsonderzoek bij het Ministerie van VWS gaan we daarom in op de uitvoering van deze regeling door de staatssecretaris van VWS.

Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van het Ministerie van SZW is voor het derde jaar op rij op orde, wat een compliment waard is. Uitzondering hierop is dit jaar

de invulling van het eigenaarschap van het zelfstandig bestuursorgaan de Sociale Verzekeringsbank door het ministerie, hetgeen we kwalificeren als een onvolkomenheid. **7**

Reikwijdte oordeel

De begrotingsgefinancierde uitgaven maken onderdeel uit van een groter totaal van collectief gefinancierde uitgaven. Bepaalde (door belastingen en premies gefinancierde) uitgaven zijn niet in de rijksbegrotingen opgenomen. Doordat deze uitgaven niet in de rijksbegrotingen zijn opgenomen, strekt onze goedkeuring zich niet uit over deze uitgaven. Dit betreft bijvoorbeeld de AOW- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen.

3 Beleidsresultaten Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

8

Leeswijzer

Hier vindt u de resultaten van ons onderzoek naar de beleidsresultaten. Jaarlijks onderzoeken wij bij een aantal ministeries ook een casus. We gaan in op: de beleidsdoorlichting Algemene nabestaandenwet (Anw). We geven een oordeel over: de totstandkoming van de beleidsinformatie in het jaarverslag.

Meer informatie over ons verantwoordingsonderzoek en uitleg bij veel voorkomende begrippen is te vinden op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek bij 'Over dit onderzoek'.

3.1 Geen uitspraken over doeltreffendheid en doelmatigheid van nabestaandenwet

De beleidsdoorlichting van de Algemene nabestaandenwet (Anw) doet geen uitspraken over de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid. De conclusie van de Beleidsdoorlichting Algemene nabestaandenwet (pdf) is: "Uit deze doorlichting blijkt dat de Anw niet goed meer aansluit bij het huidige sociale stelsel. De uitkeringsvoorwaarden van de Anw zijn ruimer dan de voorwaarden van andere socialezekerheidsuitkeringen." Dat is geen uitspraak over de doeltreffendheid of de doelmatigheid van het beleid.

De beleidsdoorlichting geeft wel inzicht in de uitvoering van de Anw, wie met de Anw worden bereikt en de historische ontwikkeling van de Anw.

De conclusie van de Beleidsdoorlichting Algemene nabestaandenwet (pdf) is: "Uit deze doorlichting blijkt dat de Anw niet goed meer aansluit bij het huidige sociale stelsel. De uitkeringsvoorwaarden van de Anw zijn ruimer dan de voorwaarden van andere socialezekerheidsuitkeringen." Dat is geen uitspraak over de doeltreffendheid of de doelmatigheid van het beleid. Het is een bewuste keuze geweest van het Ministerie van SZW om niet de doeltreffendheid van het gevoerde beleid centraal te stellen. Hiervoor is gekozen omdat het karakter van het socialezekerheidsstelsel sinds de inwerkingtreding van de Anw in 1996 sterk is gewijzigd. De

beleidsdoorlichting geeft wel inzicht in de uitvoering van de Anw, wie met de Anw worden bereikt en wat de historische ontwikkeling van de Anw is. 9

De Algemene nabestaandenwet

De Anw biedt nabestaanden en wezen na het verlies van hun partner of ouders een financiële ondersteuning. In 2013 heeft het Ministerie van SZW de Beleidsdoorlichting Algemene nabestaandenwet (pdf) uitgebracht. Wij hebben de kwaliteit van deze beleidsdoorlichting beoordeeld.

Inzicht in uitgaven, ontvangers en niet-gebruik

Wij constateren dat de doorlichting van de Anw en het achterliggende beleid – zeker in samenhang met de eerdere beleidsdoorlichting over dit onderwerp uit 2010 – inzicht biedt in bij wie de uitkeringen terechtkomen. In de Anw-beleidsdoorlichting van 2010 (pdf) is onderzocht in hoeverre de Anw tot het prestatiedoel leidt: het bieden van financiële ondersteuning aan nabestaanden en wezen na het verlies van partner of ouders. Ook is toen het zogenoemde 'niet-gebruik' onderzocht: de mate waarin de regeling de doelgroep niet bereikt. Het niet-gebruik werd in de beleidsdoorlichting van 2010 centraal gesteld omdat volgens die beleidsdoorlichting het achterliggende doel van de Anw is om een bestaansminimum te garanderen. Als mensen die het geld nodig hebben het niet krijgen, kan dat tot gevolg hebben dat mensen onder het bestaansminimum uitkomen. Het niet-gebruik bleek bij de Anw in vergelijking met andere regelingen laag te zijn.

Geen uitspraken over de doeltreffendheid

In de beleidsdoorlichting stond de vraag hoe doeltreffend het beleid is, uitgaande van de vastgestelde doelstellingen, niet centraal. De beleidsdoorlichting gaat vooral in de op de vraag of de Anw past in het stelsel van sociale zekerheid. Hiervoor is gekozen omdat het karakter van het socialezekerheidsstelsel sinds de inwerkingtreding van de Anw in 1996 sterk is gewijzigd. Uit Kamerdebatten over de beleidsdoorlichting is naar voren gekomen dat er geen consensus bestaat over de vraag in hoeverre de Anw moet aansluiten bij het socialezekerheidsstelsel (Tweede Kamer 30 982, nr. 12) en dus moet aanzetten tot arbeidsparticipatie. De plannen om via een wetswijziging de Anw in te perken tot een uitkering van 1 jaar – en zo nabestaanden meer te stimuleren tot arbeidsparticipatie – gaan vooralsnog niet door. De conclusie van de beleidsdoorlichting van 2013 luidt: "Uit deze doorlichting blijkt dat de Anw niet goed meer aansluit bij het huidige sociale stelsel. De uitkeringsvoorwaarden van de Anw zijn ruimer dan de

voorwaarden van andere socialezekerheidsuitkeringen.” Dit is geen uitspraak over de doeltreffendheid van het gevoerde beleid.

10

Geen uitspraken over de doelmatigheid

De beleidsdoorlichting geeft geen antwoord op de vraag in hoeverre het Anw-beleid doelmatig (dat wil zeggen: tegen zo gering mogelijke kosten) wordt uitgevoerd. Er wordt ook niet aangegeven waarom dit aspect niet aan de orde is gesteld.

Reactie van de minister

De minister van SZW is van mening dat de beleidsdoorlichting Anw een zinvolle bijdrage heeft geleverd aan het nadenken over het beleid rond de Anw, omdat in de beleidsdoorlichting relevante beleidsmatige vragen zijn beantwoord. De minister is van mening dat als de beleidsdoorlichting Anw zich beperkt had tot doelmatigheid en doeltreffendheid alleen onderzocht zou zijn of de betalingen ordentelijk zijn uitgevoerd.

Volledige reactie van de minister

Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl

3.2 Oordeel totstandkoming beleidsinformatie

De onderzochte onderdelen van de beleidsinformatie in het Jaarverslag 2014 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zijn deugdelijk tot stand gekomen voldoen aan de verslaggevingsvoorschriften.

3.3 Verantwoording onderzoek beleidsresultaten

Onderzoek naar 5 beleidsdoorlichtingen

Van 5 beleidsdoorlichtingen hebben we de kwaliteit onderzocht:

- Strategische luchttransportcapaciteit (Defensie)
- Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten ('SRGR') (BHOS)
- Groen onderwijs (EZ)
- Preventiemaatregelen criminaliteit (VenJ)
- Algemene Nabestaandenwet (SZW)

Voor de beoordeling van de kwaliteit waren de normen van de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek (RPE) de basis.

In de Staat van de rijksverantwoording staat een samenvattend beeld van de kwaliteit van de beleidsdoorlichtingen en doen we aanbevelingen

om de kwaliteit van de beleidsdoorlichting verder te verhogen, zie
Beleidsdoorlichtingen: nog te weinig zicht op doelmatigheid en
doeltreffendheid.

4 Bedrijfsvoering Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

12

Leeswijzer

Hier vindt u de resultaten van ons onderzoek naar de bedrijfsvoering. We gaan in op:

- de taakstelling en extra-dienstverlening bij het UWV;
- de uitvoering van de Fraudewet;
- het re-integratiebeleid;
- het sectorplan Bouw en Infra;
- de aanpak van fraude bij loondoorbetaling.

We geven een oordeel over:

- de bedrijfsvoering;
- de informatie over de bedrijfsvoering in het jaarverslag.

Meer informatie over ons verantwoordingsonderzoek en uitleg bij veel voorkomende begrippen is te vinden op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek bij 'Over dit onderzoek'.

4.1 Extra dienstverlening compliceert taakstelling UWV

Een door het kabinet opgelegde taakstelling noopte het Ministerie van SZW in 2011 om het zelfstandig bestuursorgaan UWV de overstap te laten maken van 'face-to-face' naar digitale dienstverlening. Hierdoor kon de personeelscapaciteit en het aantal vestigingen verminderd worden. Met het verminderen van de vaste personeelscapaciteit en het aantal vestigingen ligt het UWV op schema, daarmee lijkt de structurele bezuiniging van 155 miljoen euro vanaf eind 2015 haalbaar. Tegelijkertijd is het beleid van het Ministerie van SZW de afgelopen jaren toch te sturen op extra 'face-to-face' dienstverlening voor minder digitaal vaardigen en werklozen van 50 jaar en ouder. Door deze beleidskeuzes van het Ministerie van SZW geeft het UWV in de periode 2011-2014 144 miljoen euro aan extra personeelskosten uit. De keuzes hebben ook tot gevolg dat eind 2014 het UWV 1430 fte extra in dienst heeft ten opzichte van de in 2011 bepaalde basisdienstverlening. De Tweede Kamer wordt

apart over de realisatie van de taakstelling en de beleidskeuzes van SZW geïnfomeerd. Aan de ene kant bezuinigt het UWV als uitvoeringsorganisatie structureel op de basisdienstverlening om de taakstelling te realiseren, aan de andere kant breidt het de dienstverlening incidenteel voor bepaalde groepen uit. Wij bevelen aan om deze ontwikkelingen in samenhang aan de Tweede Kamer te presenteren.

13

Ministerie van SZW legt UWV bezuiniging op

Sinds 2011 is het UWV bezig om haar dienstverlening ingrijpend te wijzigen door deze vooral digitaal aan te bieden, de operatie 'Redesign'. Het Redesign is gericht op het UWV Werkbedrijf, dit is het organisatieonderdeel van het UWV, dat gericht is op arbeidsbemiddeling en re-integratie. De keuze om de dienstverlening vooral digitaal aan te bieden vloeit voort uit de taakstellingen in het Regeerakkoord Rutte-I. Overigens moet het UWV meerdere taakstellingen realiseren, voor een overzicht van deze taakstellingen verwijzen wij u naar ons rapport Bezuinigingen op uitvoeringsorganisaties waar wij een factsheet over het UWV opgenomen hebben. Met de overstap naar digitale dienstverlening moet het UWV in 2015 een structurele bezuiniging van 155 miljoen euro realiseren. Deze bezuiniging realiseert het UWV door het personeel en het aantal vestigingen te verminderen.

Structurele besparing UWV ligt op schema

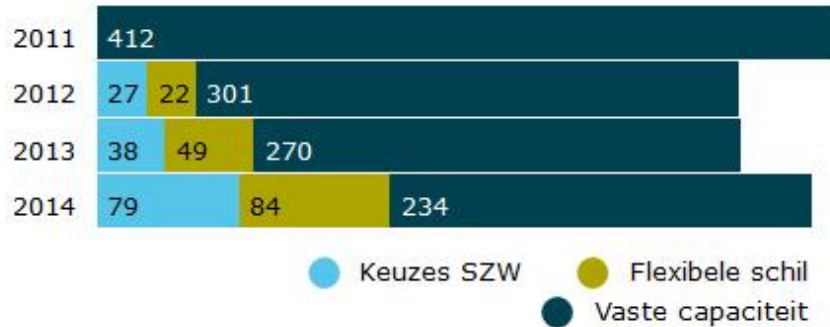
Het UWV heeft het aantal vestigingen verminderd van 98 in 2011 naar 43 in 2014. Eind 2015 moeten dit er 35 zijn. Daarnaast heeft het UWV vanaf 2011 de vaste personeelscapaciteit gehalveerd tot 2400 fte eind 2014. Naast de vaste personeelscapaciteit heeft het UWV Werkbedrijf een flexibele schil gebaseerd op het aantal werklozen, eind 2014 had het UWV Werkbedrijf hier 900 fte voor in dienst. Verder neemt het UWV alleen extra personeel aan die expliciet voortvloeien uit door het ministerie gemaakte beleidskeuzes en daarvoor beschikbaar gesteld geld. Hieronder gaan we in op de 2 belangrijkste keuzes.

Extra dienstverlening betekent hogere personeelskosten voor UWV

Het UWV heeft in de periode 2011-2014 144 miljoen euro extra personeelskosten, dit zijn incidentele kosten. Dit komt door de beleidskeuzes die het Ministerie van SZW maakt voor extra dienstverlening en daarvoor aan het UWV tijdelijk extra geld beschikbaar stelt. De belangrijkste keuzes zijn de extra 'face-to-face' dienstverlening voor werklozen van 50 jaar en ouder en de extra ondersteuning van klanten die niet of minder digitaal vaardig zijn.

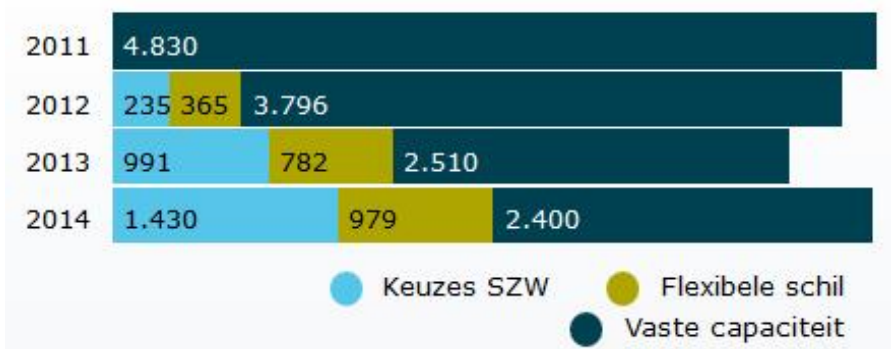
Ontwikkeling personeelskosten UWV Werkbedrijf 2011-2014 (bedragen in miljoen euro's)

Aantal fte eind 2014 gelijk aan 2011

Eind 2014 is door beleidskeuzes van het Ministerie van SZW 1430 fte aan extra capaciteit nodig, het betreft incidentele capaciteit. Dit komt bovenop de vaste structurele personeelscapaciteit van 2400 fte en de flexibele schil van 979 fte. Daarmee is het totale aantal van 4809 fte eind 2014 bij het UWV Werkbedrijf nagenoeg gelijk aan het totale aantal van 4830 fte bij de start van de bezuiniging waarbij werd ingezet op digitale dienstverlening. De vraag is hoe consistent de gedachte is om de taakstelling te realiseren door onder meer het aantal structurele fte af te bouwen als er eind 2014 circa 60% extra incidentele capaciteit (1430 fte) wordt ingezet ten opzichte van de vaste structurele personeelscapaciteit (2400 fte).

Ontwikkeling aantal fte UWV Werkbedrijf 2011-2014

Geen samenhangend beeld ontwikkelingen dienstverlening UWV Werkbedrijf

Wij constateren dat de minister van SZW de Tweede Kamer geen samenhangend beeld geeft van de structurele en incidentele ontwikkelingen die de dienstverlening van het UWV Werkbedrijf raken. Met het verminderen van de vaste personeelscapaciteit en het aantal

vestigingen ligt het UWV op schema, daarmee lijkt de structurele bezuiniging van 155 miljoen euro vanaf eind 2015 haalbaar. Tegelijkertijd stuurt het Ministerie van SZW de afgelopen jaren op extra incidentele 'face-to-face' dienstverlening voor minder digitaal vaardigen en werklozen van 50 jaar en ouder. Daardoor geeft het UWV in de periode 2011-2014 144 miljoen euro aan extra incidentele personeelskosten uit. Dit heeft ook tot gevolg dat eind 2014 het UWV 1430 fte extra in dienst heeft. Aan de ene kant wordt structureel op de basisdienstverlening van het UWV bezuinigd om de taakstelling te realiseren, aan de andere kant wordt de dienstverlening incidenteel voor bepaalde groepen uitgebreid. De Tweede Kamer wordt apart over de realisatie van de taakstelling en de beleidskeuzes van het Ministerie van SZW geïnformeerd.

15

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

We bevelen de minister van SZW aan om de Tweede Kamer een samenhangend beeld te geven over de structurele taakstelling van 155 miljoen euro en de financiële gevolgen van de incidentele beleidskeuzes van het Ministerie van SZW om het UWV extra dienstverlening aan te laten bieden. Daarnaast bevelen wij de minister aan om de Tweede Kamer te informeren over de effecten van de verschillende vormen van dienstverlening op uitstroom uit de uitkering, overeenkomstig de opmerkingen die wij over gemeentelijke re-integratie maken. Op deze wijze kan de Tweede Kamer de effectiviteit en efficiëntie van de beleidskeuzes van het Ministerie van SZW beoordelen.

Reactie van de minister

De minister van SZW neemt onze aanbeveling over om de Tweede Kamer een samenhangend beeld te geven van de taakstelling bij UWV en de extra dienstverlening die UWV aanbiedt. De minister zal daarbij ook zoveel mogelijk informatie betrekken over de effecten van dienstverlening op uitstroom uit de uitkering. De minister geeft aan dat de taakstelling zelf is gerealiseerd.

Volledige reactie van de minister

Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl

4.2 Onduidelijk of Fraudewet doelbewuste en calculerende fraudeurs ontmoedigt

De Fraudewet heeft als doel doelbewuste en calculerende fraudeurs te ontmoedigen. Verder wil het Ministerie van SZW hierdoor een besparing realiseren. Deze beoogde besparing bestaat uit hogere boete-inkomsten

en minder fraudeschade doordat het aantal fraudeurs afneemt. Het is op dit moment niet duidelijk in hoeverre deze twee doelstellingen bij het UWV in 2013 en 2014 zijn gerealiseerd. Het UWV geeft wel informatie over het opgelegde bedrag aan boetes, maar het is nog niet bekend welk deel daarvan daadwerkelijk wordt geïnd. Het is ook niet bekend in hoeverre de Fraudewet doelbewuste en calculerende fraudeurs ontmoedigt en of dit op zich zelf tot een besparing heeft geleid. Over de aanpak van (faillissements)fraude kunt u meer lezen in ons verantwoordingsonderzoek bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

16

Fraudewet moet fraudeurs ontmoedigen en besparingen opleveren

De minister van SZW heeft de Fraudewet in 2013 ingevoerd, omdat hij van mening was dat het stelsel vóór de Fraudewet doelbewuste fraudeurs te weinig ontmoedigde. Daarom zijn met de Fraudewet zwaardere sancties, zoals hogere boetes en het volledig terugbetalen van de ten onterechte ontvangen uitkering ingevoerd.

Door de invoering van de Fraudewet wil de minister van SZW 140 miljoen euro per jaar besparen. Gemeenten, de SVB en het UWV moeten deze besparing realiseren door toepassing van de wet. Het UWV moet vanaf 2014 structureel 70 miljoen euro (55 miljoen euro in 2013) aan deze besparing bijdragen:

- Direct effect (49 miljoen euro per jaar): Stijging van de boete-inkomsten door hogere boetes en een betere inning.
- Gedragseffect (21 miljoen euro per jaar): Minder fraudeschade, door de ontmoedigende werking van de wet neemt naar verwachting het aantal fraudeurs af.

Hoger bedrag aan boetes opgelegd in 2013 en 2014

Het UWV constateert sinds de invoering van de Fraudewet in 2013 meer overtredingen en legt een hoger boetebedrag op. Het gaat hierbij om overtredingen van mensen die een WW-, ZW-, WIA-, WAO-, TW- of een Wajonguitkering ontvangen. De volgende tabel geeft hier informatie over.

	2012	2013	2014
Aantal door UWV geconstateerde overtredingen	41.900	46.900	65.500
Schadelast (onterecht betaalde uitkeringen)	€ 54,6 miljoen	€ 71,6 miljoen	€ 88,2 miljoen
Opgelegde boetes	€ 5,0 miljoen	€ 23,3 miljoen	€ 55,3 miljoen

Realisatie besparing door hogere boete-inkomsten nog niet bekend

Het bedrag aan opgelegde boetes door het UWV is in 2013 en 2014 hoger dan in 2012. We kunnen nog niet vaststellen of de beoogde besparing door hogere boete-inkomsten gerealiseerd is. Daarvoor is ook informatie nodig over welk deel van de opgelegde boetes geïnd wordt. Deze informatie ontbreekt nog voor een groot deel. Op 1 december 2013 was de incassoratio 28% voor boetes die tussen april en september 2013 zijn opgelegd. Er is geen informatie over de incassoratio van alle in 2013 opgelegde boetes. De incassoratio voor 2013 zal in de komende jaren nog toenemen, omdat veel boetes en onterecht betaalde uitkeringen pas later worden (terug)betaald. Er geldt een termijn van 10 jaar voor het terugvorderen. Voor 2014 is de incassoratio nog niet bekend. Het is dus nog niet bekend hoeveel besparingen bij het UWV daadwerkelijk zijn gerealiseerd in 2013 en 2014 als gevolg van hogere boete-inkomsten.

Geen informatie over gedragseffect fraudewet

Het beoogde gedragseffect bestaat uit een kleiner aantal fraudeurs, waardoor de schade door fraude afneemt en de uitkeringslasten dalen. Het Ministerie van SZW geeft op dit moment geen informatie over dit gedragseffect en weet niet in hoeverre de Fraudewet doelbewuste en calculerende fraudeurs ontmoedigt. Het is op dit moment ook niet duidelijk of de besparing van 21 miljoen euro per jaar (vanaf 2014) die aan dit gedragseffect is gekoppeld (minder fraudeschade) gerealiseerd wordt.

Ministerie van SZW richt zich niet specifiek op ontmoedigen doelbewuste fraudeurs

De Fraudewet maakt geen onderscheid tussen mensen die bewust of onbewust de regels overtreden. Dat kan ertoe leiden dat niet alleen doelbewuste en calculerende fraudeurs te maken krijgen met het strengere regime, maar ook mensen die zich bijvoorbeeld vergissen of iets verkeerd begrepen hebben. De Nationale Ombudsman geeft aan dat voor deze laatste groep mensen het opleggen van boetes onbegrijpelijk is en tot onzekerheid en wantrouwen richting de overheid leidt. Ook constateert hij dat de wet in de praktijk niet leidt tot een hogere pakkans

voor fraudeurs, waardoor het volgens de Nationale Ombudsman de vraag is of de wet zijn doel bereikt. **18**

Boetestelsel verzacht

De Centrale Raad van Beroep heeft in november 2014 een uitspraak gedaan over de Fraudewet. De uitspraak heeft gevolgen voor het overgangsrecht en het boetestelsel. De minister van SZW heeft het UWV verzocht het boetestelsel te verzachten naar aanleiding van deze uitspraak. Dit houdt in dat het UWV niet meer automatisch een 100%-boete oplegt, maar bij de beoordeling de ernst van de overtreding, de omstandigheden en verminderde verwijtbaarheid meeneemt. Als er geen bewijs is voor opzet of grove schuld geldt bijvoorbeeld een 50% boete. De mogelijkheden om een waarschuwing te geven in plaats van een boete op te leggen worden ook uitgebreid.

Reactie van de minister

De minister van SZW geeft aan dat de Fraudewet is gericht op overtredingen van de inlichtingenplicht, waardoor de doelgroep van de wet groter is dan alleen hardnekkige en calculerende fraudeurs. De afschrikwekkende werking van de wet is volgens de minister moeilijk vast te stellen. De minister is verder van mening dat de opbrengst van de Fraudewet bekend is, omdat er informatie is over de incassoratio en boete- en benadelingsbedragen.

Volledige reactie van de minister

Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl

Nawoord Algemene Rekenkamer

Wij vragen ons af of de opbrengst van de Fraudewet afdoende bekend is. Immers de minister van SZW erkent dat de gedragseffecten als gevolg van de wet moeilijk zijn te bepalen. Deze gedragseffecten zouden ook moeten leiden tot een besparing, omdat door de afschrikwekkende werking van de wet het aantal fraudeurs en de schade door fraude zou afnemen. Het is echter niet bekend in hoeverre de minister van SZW deze besparing realiseert.

4.3 Re-integratiebeleid werkt vaak niet

De vraagtekens die in het verleden bij de effectiviteit van het re-integratiebeleid zijn gesteld blijven bestaan. Uit recent onderzoek blijkt dat het gemeentelijk re-integratiebeleid voor werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt niet werkt. Bij werkzoekenden geschikt voor werk (een kleine afstand tot de arbeidsmarkt) is re-integratiebeleid

wel effectief. Ook blijkt kennis bij gemeenten van het klantenbestand cruciaal te zijn. In 2014 oordeelde de Inspectie SZW dat gemeenten en het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) onvoldoende kennis hadden van hun klantenbestand. We bevelen de minister van SZW aan de lessen van beide onderzoeken onder de aandacht te brengen van gemeenten en het UWV.

19

Onvoldoende inzicht in effectiviteit re-integratiebeleid

In onze rapporten bij de jaarverslagen van het Ministerie van SZW over de periode 2006 - 2010 concludeerden wij dat de jaarverslagen van het ministerie onvoldoende inzicht boden in de effectiviteit van re-integratiebeleid van gemeenten en het UWV. Daarnaast stelden wij dat periodiek inzicht in de netto-effectiviteit (of: werkhervatting te danken aan de inzet van re-integratieondersteuning) gewenst is. Eind 2010 heeft de Tweede Kamer dit opgepakt (motie Azmani/Koşer Kaya) en het kabinet opdracht gegeven om de netto-effecten van re-integratiebeleid van gemeenten en het UWV in beeld te brengen.

In oktober 2014 zijn de resultaten van een onderzoek naar de effecten van het re-integratiebeleid op gemeentelijk niveau beschikbaar gekomen (Uitkomsten en ervaringen experimenten netto effectiviteit re-integratie: SEOR, Epsilon Research en Regioplan). Uit dit onderzoek blijkt dat het re-integratiebeleid voor werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt niet effectief is. Bij werkzoekenden geschikt voor werk (een kleine afstand tot de arbeidsmarkt) is re-integratiebeleid wel effectief.

Onvoldoende kennis van het klantenbestand

De Inspectie SZW heeft in 2014 de manier waarop gemeenten en het UWV omgaan met het klantenbestand onderzocht. De inspectie is van mening dat voor het kunnen begeleiden naar werk of het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt - voor klanten met arbeidsmogelijkheden - een goede kennis van het klantenbestand vereist is. Dit is nodig om klanten met een arbeidsbeperking te kunnen selecteren voor de 125.000 garantiebanen die werkgevers, gemeenten en het Rijk extra beschikbaar moeten stellen. De Inspectie heeft vastgesteld dat de kennis van het klantenbestand bij gemeenten nog vaak onvoldoende is. Het is belangrijk klanten te zien om een actueel beeld te vormen. Daarbij komt dat de registraties van gemeenten sterk wisselend van kwaliteit zijn.

Veranderende financiering en verantwoordelijkheid

De omvang van de re-integratiemiddelen in het Participatiebudget voor gemeenten zijn de afgelopen jaren fors gedaald door bezuinigingen. In 2010 stelde het Ministerie van SZW 1.443 miljoen euro beschikbaar voor re-integratiebeleid. In 2014 was dat gedaald naar 641 miljoen euro (-

56%). Ook het geld dat het UWV besteedt aan re-integratie daalt, van 714 miljoen euro in 2010 naar 224 miljoen euro (-69%) in 2014. Met het invoeren van de Participatiewet in 2015 is de financiering van re-integratieactiviteiten veranderd. Re-integratie wordt voortaan bekostigd vanuit de integratie-uitkering Sociaal domein. Hiervoor wordt in 2015 vanuit de begroting van het Ministerie van SZW 2,9 miljard euro naar het Gemeentefonds overgeboekt. Gemeenten hoeven zich over de besteding hiervan niet te verantwoorden aan de minister van SZW en de minister van SZW hoeft zich niet aan de Tweede Kamer te verantwoorden over de besteding van deze gelden door de gemeenten. De controle vindt plaats op lokaal niveau in de gemeenteraad.

20

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

We bevelen de minister van SZW aan de lessen van het onderzoek naar het gemeentelijk re-integratiebeleid en van het onderzoek van de Inspectie SZW naar hoe gemeenten omgaan met het klantenbestand onder de aandacht te brengen van gemeenten en het UWV. Daarnaast vragen we de minister van SZW om te stimuleren dat gemeenten en het UWV hun ervaringen uit de praktijk met elkaar delen.

Reactie van de minister

De minister van SZW neemt onze aanbevelingen over om informatie uit onderzoeken naar re-integratiebeleid te delen met gemeenten en UWV en te stimuleren dat gemeenten en UWV hun ervaringen uit de praktijk met elkaar delen. De minister noemt enkele voorbeelden, waaruit blijkt dat dit al gebeurt.

Volledige reactie van de minister

Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl

4.4 Geld sectorplan Bouw en Infra deels niet gebruikt

Niet al het geld voor het sectorplan Bouw en Infra wordt gebruikt om verdere uitstroom van vakbekwaam personeel tegen te gaan en nieuwe instroom te genereren. Dat komt doordat het gebruik van de maatregelen uit het sectorplan achterblijft bij de doelstellingen waardoor bijvoorbeeld minder leermeesters aan het werk blijven en er minder leerwerkplekken voor jongeren en werklozen zijn. Dat hoeft op zich niet erg te zijn als het niet gebruiken van het geld of maatregelen verklaarbaar is. Dat is deels ook zo. Het beschikbare geld wordt echter ook ingezet voor maatregelen die aanvullend zijn op bestaande maatregelen uit het opleidings- en ontwikkelingsfonds (O&O-fonds) voor de bouwnijverheid waarvan het budget al jaren niet volledig werd

besteed. Doordat er minder gebruik wordt gemaakt van de maatregelen, wordt van de voor de periode 2014-2015 beschikbare 178 miljoen euro twee derde (123 miljoen euro) besteed.

21

Sectorplannen

Sectorplannen zijn een van de maatregelen uit het sociaal akkoord van april 2013 tussen het kabinet en sociale partners voor overbrugging van de crisis en een betere werking van de arbeidsmarkt. Ten behoeve van alle sectorplannen heeft het kabinet-Rutte/Asscher voor de periode 2014-2015 600 miljoen euro aan subsidies beschikbaar gesteld, de sectoren zelf dragen minimaal hetzelfde bedrag (600 miljoen euro) bij. Voor het sectorplan Bouw en Infra is voor de periode 2014-2015 178 miljoen euro beschikbaar waarvan 57 miljoen euro subsidie van de minister van SZW en 121 miljoen euro van de sector zelf.

Resultaat sectorplan Bouw en Infra blijft achter

Van de geraamde 178 miljoen euro voor het sectorplan Bouw en Infra wordt het overgrote deel (raming 156 miljoen euro) ingezet voor loonkostensubsidie. Verder wordt geld ingezet voor scholing en gezondheidsbevordering.

Begin 2015 gaf het Ministerie van SZW een tussentijdse prognose van het verwachte eindresultaat (zie tabel). Hieruit bleek dat loonkostensubsidie veel minder nieuwe werkplekken voor kwetsbare werknemers en jongeren oplevert dan beoogd. Ook kan minder vakbekwaam personeel, zogenoemde leermeesters worden behouden dan beoogd. In plaats van de beoogde 6.000 werkplekken zal het resultaat van loonkostensubsidie 3.700 werkplekken zijn. Van de 156 miljoen euro voor loonsubsidies zal 46 miljoen euro niet worden besteed. Dat de eindresultaten tegenvallen, is volgens de tussentijdse prognose onder meer te wijten aan een (te) optimistische raming en het uitblijven van de verwachte economische verbetering in de bouw.

Verwachte realisatie sectorplan Bouw en Infra 2014-2015

Type maatregel	Beoogd resultaat (aantal personen)	Verwacht eindresultaat (aantal personen)	Begroot bedrag (x miljoen euro's)	Verwachte realisatie (x miljoen euro's)
Loonkostensubsidie	6.000	3.700	155,8	109,4
In dienst nemen van kwetsbare werknemers	1.000	200	15,2	1,6
Extra leerwerkplekken jongeren	2,5	2.000	117,1	93,7
Behoud werkplekken leermeesters	2.500	1.500	23,5	14,1
Scholing	21.750	19.420	18,9	10,1
Gezondheidsbevordering	19.600	19.600	3,3	3,3
			178	122,8

Bron: Sectorplan B&I en tussentijdse prognose sectorplan B&I.

Van subsidies voor scholing valt het eindresultaat ook tegen. Het aantal personen dat gebruik maakt van scholingsmaatregelen is 2.000 lager dan beoogde 21.570. Bovendien wordt bijna de helft (9 miljoen euro) van het beschikbare budget van 19 miljoen euro niet besteed. Uitzondering is gezondheidsbevordering waarvan het eindresultaat overeenkomt met de verwachting: 19.600 personen maken gebruik van de maatregel en het budget van bijna 4 miljoen euro wordt geheel besteed.

Sectorplan Bouw en Infra financiert maatregelen bovenop O&O-fonds

Van het sectorplan mag worden verwacht dat het geld wordt gebruikt voor de financiering van maatregelen die nieuw zijn of toegevoegde waarde hebben ten opzichte van bestaande maatregelen. Nieuw in het sectorplan Bouw en Infra zijn maatregelen voor het in dienst nemen van kwetsbare werknemers (bevordering instroom), voor het behoud van leermeesters (tegengaan uitstroom) en de scholingsmaatregel gericht op het behalen van een startkwalificatie. Het sectorplan Bouw en Infra financiert echter ook een aantal aanvullende maatregelen die al van oudsher door het O&O-fonds voor de bouwnijverheid worden gefinancierd. Deze aanvullende maatregelen hebben betrekking op loonkostensubsidie voor extra leerwerkplekken voor jongeren, scholing en gezondheidsbevordering.

Budget maatregelen O&O-fonds niet uitgeput

Bij de keuze om via het sectorplan aanvullende maatregelen te financieren op maatregelen uit O&O-fonds kunnen op basis van de resultaten vraagtekens worden gesteld. De subsidiebedragen in het O&O-fonds voor leerwerkplekken voor jongeren, scholing- en loopbaanbeleid

en gezondheidsbevordering zijn in de jaren daarvoor nooit volledig uitgegeven. Vooral van de subsidie voor leerwerkplekken is door werkgevers weinig gebruik gemaakt. In 2013 is slechts een fractie (0,6 miljoen euro) van de beschikbare subsidie (14,5 miljoen euro) uit het O&O-fonds uitgegeven. Het is daarom merkwaardig dat het sectorplan Bouw en Infra geld beschikbaar stelt voor extra leerwerkplekken bovenop de leerwerkplekken die het O&O-fonds financiert. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat de subsidievoorwaarden voor leerwerkplekken zijn versoepeld. Maar ondanks deze versoepeling worden 500 van de beoogde 2.500 leerwerkplekken niet gerealiseerd.

23

Verantwoording over effectiviteit sectorplan onduidelijk

De minister van SZW heeft een tussenevaluatie van de sectorplannen toegezegd voor 2016 waarna in 2018 de eindevaluatie plaatsvindt. Voor het sectorplan Bouw en Infra resteert de vraag in hoeverre loonkostensubsidies, scholing en gezondheidsbevordering hebben geleid tot duurzame werkgelegenheid na de crisis en versterking van de arbeidsmarkt.

Reactie van de minister

De minister van SZW meldt dat er informatie is over de gerealiseerde prestaties en daarmee bereikte resultaten van elk sectorplan. Daarnaast heeft de minister opdracht gegeven om de effectiviteit van de sectorplannen te onderzoeken. In dat onderzoek zal ook aan de orde komen of de sectorplannen hebben bijgedragen aan de structurele versterking van de arbeidsmarkt. De minister ziet geen toegevoegde waarde in het uitvoeren van afzonderlijke evaluaties per sectorplan.

Volledige reactie van de minister

Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl

4.5 UWV pakt fraude bij loondoorbetaling anders aan

Het UWV betaalt het loon van werknemers door bij bedrijven die failliet zijn gegaan. Dit gebeurt op aanvraag van werknemers of de curator. Met gefingeerde dienstverbanden proberen fraudeurs faillissementsuitkeringen te verkrijgen (Businesscase versterking toezicht UWV, mei 2013). Om onterechte loondoorbetalingen te voorkomen heeft het UWV de aanvraagprocedure gewijzigd, werkt het nauw samen met de curator, gebruikt het een standaard checklist en data uit de polisadministratie. Van de 241 fraudesignalen in 2014 handelde UWV er 140 af en bespaarde daarmee naar schatting voor 1,4 miljoen euro aan (onterechte) uitkeringen. Of de nieuwe aanpak meer signalen voor

mogelijke fraude oplevert en daarmee onterechte loondoorbetalingen voorkomt moet in de komende jaren gaan blijken. Over de aanpak van (faillissements)fraude kunt u meer lezen in ons verantwoordingsonderzoek bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

24

Loondoorbetaling bij faillissement

Fraude heeft de speciale aandacht van de Tweede Kamer. Daarom is door ons in een aantal casussen onderzocht hoe de aanpak van fraude in de praktijk werkt. Loondoorbetaling aan werknemers bij faillissement door het UWV is een dergelijke casus. Als een bedrijf failliet gaat kunnen de werknemers een aanvraag voor het doorbetalen van loon bij het UWV indienen. Fraude kan plaatsvinden door gefingeerde dienstverbanden, fictieve loonsverhogingen en faillissementsfraude: bedrijven met een vooropgezet plan failliet laten gaan. Het UWV dient binnen 4 weken te beoordelen of dat loon door UWV kan worden doorbetaald en of er na afloop van die periode recht is op een WW uitkering. In 2014 gaat dit om een uitgekeerd bedrag van totaal 370 miljoen euro.

UWV pakt uitkeringsfraude preventief aan

Het UWV krijgt steeds meer signalen van georganiseerde vormen van uitkeringsfraude. Daarom hanteert het UWV sinds eind 2013 een risicogestuurde, preventieve fraudeaanpak omdat eenmaal verstrekte uitkeringen vaak lastig zijn terug te vorderen.

Nieuwe aanpak om fraude te herkennen

Het bewijzen van fraude bij loondoorbetaling is lastig en kost relatief veel tijd. In 2014 zijn er 241 verdachte ondernemingen gesignaleerd; hiervan zijn 140 zaken afgehandeld en 101 zaken nog in behandeling. In 2014 is een potentiële schade van naar schatting 1,4 miljoen euro voorkomen.

Gegevens delen niet altijd toegestaan

De data die het UWV betreft bij de beoordeling van de aanvraag en het onderzoek naar mogelijke fraude bevindt zich voor een groot deel in de eigen polisadministratie. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van data aangeleverd door werkgever en werknemer, de curator, de Belastingdienst en de Kamer van Koophandel.

Het vrijuit kunnen delen van informatie met en door het UWV is niet in alle gevallen mogelijk omdat er juridische en privacy-beperkingen gelden. Het UWV krijgt bijvoorbeeld geen gegevens van de politie en het Openbaar Ministerie dat bedrijven zijn betrokken in een strafrechtelijk onderzoek. Aanpak van faillissementsfraude kan volgens het UWV slagvaardiger plaatsvinden indien deze belemmeringen in de samenwerking met ketenpartners er niet zouden zijn. Het UWV werkt aan

een eigen database om faillissementsfraude eerder te herkennen en trends te ontdekken

25

Aantallen en bedrag loondoorbetaling gedaald

Het totaalbedrag loondoorbetaling bij faillissement daalt van 453 miljoen euro in 2013 naar 370 miljoen euro in 2014 en naar schatting naar 333 miljoen euro in 2015. Ook het aantal aanvragen voor loondoorbetaling en het aantal afgewezen aanvragen daalt. Of dit verband houdt met de nieuwe aanpak moet in de komende jaren gaan blijken.

Aantallen en bedrag loondoorbetaling

	Aantal werkgevers	Aantal afwijzingen werkgevers	Aantal werknemers	Aantal afwijzingen werknemers	Totaal bedrag (x mln euro)
2013	5.209	845 (16%)	64.406	1.316 (2,0%)	453
2014	4.078	787 (19%)	51.178	1.223 (2,4%)	370

Bron: UWV.

4.6 Oordeel bedrijfsvoering

De onderzochte onderdelen van de bedrijfsvoering van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voldoen in 2014 aan de gestelde eisen, met uitzondering van 1 onvolkomenheid.

4.6.1 Onvolkomenheid: Minister van SZW vult eigenaarsrol van de SVB onvoldoende in

De invoering van trekkingsrechten voor het Persoonsgebonden Budget (PGB) is niet zorgvuldig verlopen. Wij constateren dat dit komt doordat:

- besluiten laat zijn genomen;
- de gegevensoverdracht niet goed is voorbereid;
- de minister van SZW, de staatssecretaris van VWS en de SVB hun afzonderlijke rollen niet goed hebben ingevuld.

Door de problemen bij de invoering van de trekkingsrechten is er maatschappelijke onrust en onzekerheid ontstaan bij cliënten en zorgverleners en zijn er risico's voor de rechtmatigheid van de betalingen. De problemen zijn nog niet (structureel) opgelost. Wij merken dit aan als onvolkomenheid.

Wat zijn trekkingsrechten?

Cliënten die langdurige zorg, ondersteuning, begeleiding of jeugdhulp nodig hebben, kunnen dit inkopen via een Persoonsgebonden Budget (PGB). Tot 2015 kregen cliënten het PGB op hun eigen rekening gestort

waarmee zij zelf hun zorgverleners konden uitbetalen. Om fraude tegen te gaan en om administratieve lasten te verminderen, heeft de staatssecretaris van VWS besloten om vanaf 2015 te werken met 'trekkingsrechten'. Het PGB van de cliënt wordt dan beheerd door de SVB. Cliënten kunnen bij de SVB declareren en de SVB betaalt dan de zorgverlener uit. Zorgkantoren en de SVB hebben circa 149.000 cliënten aangeschreven om het PGB te ontvangen via het trekkingsrecht. Het is momenteel onbekend welk bedrag precies omgaat in de trekkingsrechten PGB. In 2014 ging circa 2,7 miljard euro om in het PGB in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ).

26

De SVB is opdrachtnemer voor de uitvoering van de trekkingsrechten. De SVB is een zelfstandig bestuursorgaan van het Ministerie van SZW. De minister van SZW is daarom formeel eigenaar van de SVB, maar de staatssecretaris van VWS is in dit geval opdrachtgever voor de trekkingsrechten. Gemeenten en zorgkantoren zijn ook belangrijke partijen in het proces, zij kennen namelijk het PGB toe aan de cliënten. De invoering van trekkingsrechten heeft tegelijk plaatsgevonden met de hervorming van de langdurige zorg en de decentralisaties. Over de decentralisaties schrijven wij meer in de Staat van de Rijksverantwoording.

Invoering trekkingsrechten is onzorgvuldig verlopen

De trekkingsrechten zijn ingevoerd per 1 januari 2015, maar de voorbereiding is onzorgvuldig verlopen. In 2013 en 2014 hebben het Ministerie van VWS, de SVB, zorgkantoren en gemeenten zich voorbereid op het invoeren van de trekkingsrechten. In de loop van 2014 bleek echter uit verschillende rapporten dat er nog onopgeloste problemen waren met betrekking tot de trekkingsrechten. Het Ministerie van VWS, het Ministerie van SZW en de SVB hebben echter laat gereageerd op deze signalen. Het gevolg was dat er vanaf januari 2015 problemen ontstonden, waardoor zorgverleners niet (op tijd) werden uitbetaald. In het tabblad 'achtergrond' geven wij het proces van invoering weer in een tijdlijn en de verschillende rapporten die zijn uitgebracht.

Minister van SZW, staatssecretaris van VWS en SVB hebben hun rol niet goed ingevuld

Voor een goede uitvoering van het trekkingsrecht is het belangrijk dat de minister van SZW, de staatssecretaris van VWS en de SVB hun rol goed invullen. Voor de rol van de staatssecretaris van VWS als opdrachtgever verwijzen wij naar het verantwoordingsonderzoek van het Ministerie van VWS.

De SVB is opdrachtnemer en daarmee uitvoerder van de trekkingsrechten. Het is de eigen verantwoordelijkheid van de SVB als zelfstandig bestuursorgaan om aan te geven of de regeling uitvoerbaar is en of de invoering haalbaar is. Ondanks het feit dat ook bij de SVB signalen bekend waren, heeft de SVB niet op tijd aangegeven dat de invoering per 1 januari 2015 niet zou lukken. In de stuurgroep trekkingsrechten geeft de SVB op 9 december 2014 nog aan dat de datum van 1 januari 2015 wel wordt gehaald, met een kleine overloop in week 1 en 2 van 2015. Pas op 22 december 2014 geeft de SVB in de stuurgroep aan dat half januari niet meer haalbaar is.

27

De minister van SZW is eigenaar van de SVB. Dit is de minister voor alle taken van de SVB, ongeacht of de taken van het eigen of van een ander ministerie komen. Er is geen Raad van Toezicht die de continuïteit van de organisatie bewaakt. In de rol van eigenaar moet de minister van SZW daarom toezien dat een goede uitvoeringstoets wordt gedaan (wet SUWI artikel 5 en 34). De 'Roadmap invoering trekkingsrechten' die de SVB heeft opgesteld, voldeed niet aan de eisen die bij een goede uitvoeringstoets verwacht mogen worden. De Roadmap was al heel snel verouderd, omdat deze nog uitging van invoering trekkingsrechten per 1 januari 2014. In de zomer van 2014 zijn er grote beleidswijzigingen doorgevoerd met betrekking tot de trekkingsrechten, zo is onder meer afgestapt van de gefaseerde invoering en werd besloten dat alle cliënten per 1 januari 2015 in zouden stromen. Gezien deze nieuwe situatie, had het Ministerie van SZW opnieuw de uitvoerbaarheid moeten overwegen. Ook via de reguliere eigenaarsoverleggen tussen het Ministerie van SZW en de SVB heeft het Ministerie van SZW zich geen goed beeld gevormd van de stand van zaken bij de SVB.

De wijze waarop de minister van SZW zijn eigenaarsrol van de SVB voor de trekkingsrechten voor het PGB heeft ingevuld merken wij aan als een onvolkomenheid. Voor de rol van de staatssecretaris van VWS als opdrachtgever verwijzen wij naar het verantwoordingsonderzoek van het Ministerie van VWS.

Het is niet ongebruikelijk dat de taken en rollen over verschillende ministers verdeeld worden. Het is vaak zeer functioneel, zie bijvoorbeeld onze rapporten over TenneT en Staatsdeelnemingen. Daar wordt de rol van de aandeelhouder en die van beleidsmaker gescheiden door ze over verschillende ministers te verdelen. Dit vinden wij een verstandige keuze, omdat iedere partij zo vanuit een eigen belang en verantwoordelijkheid kan oordelen, volgens het zogenoemde vier-ogen principe. Zo kan een integrale en transparante afweging van belangen en

doelen tot stand komen. Wij verwachten dat dit soort rolverdelingen tussen ministers en departementen vaker gaat voorkomen als gevolg van de centralisatie van bedrijfsvoeringsonderdelen van ministeries en grote operaties als de decentralisaties, zie ook onze brief 'Bestuur op Afstand'. In dat licht acht de Algemene Rekenkamer het van belang dat het kabinet de scheiding tussen de verschillende rollen en de daarmee gepaard gaande verantwoordelijkheden nader uitwerkt.

28

Aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer

We bevelen de minister van SZW aan de rollen van eigenaar en opdrachtgever met betrekking tot uitvoering en uitvoeringsorganen verder uit te werken. Betrek hierbij de voorgenomen uitwerking van het beleid voor ZBO's door de minister van Wonen en Rijksdienst, zoals de rollen en rolverdeling van eigenaar en opdrachtgever. Verder bevelen wij de minister als eigenaar aan om bij ingrijpende beleidswijzigingen een goede uitvoeringstoets te laten doen en dit opnieuw te laten doen als er grote tussentijdse wijzigingen zijn.

Reactie van de minister

De minister van SZW erkent dat de start van de invoering van het trekkingsrecht PGB niet goed is verlopen. Het oplossen van de problemen heeft echter de volle aandacht. Als eigenaar van de uitvoerder SVB is het Ministerie van SZW bij betrokken, aanvankelijk op grotere afstand en eind 2014 is dat geïntensiveerd. De minister van SZW is het niet met ons eens dat geen goede uitvoeringstoets is uitgevoerd en wijst erop dat hij in de eigenaarsoverleggen met de SVB niet is gewaarschuwd voor problemen van de huidige omvang. Verder wijst hij erop dat het ontbreken van een Raad van Toezicht bij de SVB een bewuste keuze is geweest, en dat er inmiddels een Audit Committee bij de SVB is, dat de eigenaar van informatie voorziet.

Op dit moment wil de minister zich vooral richten op de toekomst en neemt hij acties om de eigenaarsrol van de SVB en ook het UWV op een goede manier in te vullen en daarmee te voldoen aan de aanbeveling van de Algemene Rekenkamer.

Volledige reactie van de minister

Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl

Nawoord Algemene Rekenkamer

De invoering van de trekkingsrechten PGB per 1 januari 2015 is niet zorgvuldig verlopen. Cliënten met een PGB en hun zorgverleners hebben daar in de afgelopen maanden reeds hinder van ondervonden. Niet bekend is of het tot deze groep beperkt zal blijven. Niemand heeft dit zo

gewild, maar ondanks alle inspanningen waar de bewindspersonen op wijzen, is het de realiteit. Wij blijven dan ook bij ons oordeel, dat sprake is van een onvolkomenheid zowel bij VWS als bij SZW. Ook bestudering van de op 28 april jl. nog aan de Tweede Kamer gezonden grote hoeveelheid informatie leverde voor ons geen andere of nieuwe feiten op. De invoering van de trekkingsrechten is naar zijn aard een complexe operatie, mede omdat die in de tijd samen moest vallen met de decentralisatie van taken in het sociaal domein. De Wmo 2015, de Jeugdwet en de Wlz hebben de oude regelingen voor PGB's vervangen. In de afgelopen jaren heeft ook de Algemene Rekenkamer aandacht besteed aan het risico op misbruik en oneigenlijk gebruik bij PGB's. Meer dan eens waren er indicaties dat dit risico relatief hoog was. Dat het kabinet met steun van de Tweede Kamer eerder heeft besloten om middels het invoeren van trekkingsrechten hierop een antwoord te formuleren, is een verstandige keuze.

29

Bij de nieuwe situatie zijn veel partijen betrokken, met onderscheiden verantwoordelijkheden en verschillende politiek-bestuurlijke inbedding, die alle geacht worden binnen één keten samen te werken. De minister van VWS is beleidsmatig verantwoordelijk, bekleedt zowel de rol van ketenregisseur als van opdrachtgever van één van de betrokken partijen, de SVB. De minister van SZW is daarnaast verantwoordelijk voor de SVB. De Kaderwet ZBO's en de Wet SUWI regelen onder meer de sturings-, verantwoordings-, en toezichtrelatie tussen de minister van SZW en de SVB in deze. Deze staande verantwoordelijkheid van de minister van SZW wijzigt niet indien een andere minister als opdrachtgever van de dienst optreedt en vraagt dus om adequate taak-Invulling. De SVB is opdrachtnemer voor de uitvoering van de trekkingsrechten. Gemeenten en zorgkantoren zijn verantwoordelijk voor toekenning van de PGB's aan zorgbehoevenden die via de SVB tot een (correcte) uitbetaling aan hun zorgverleners en in een aantal gevallen de Belastingdienst dienen te komen.

Het gekozen arrangement maakt in het bijzonder het delen en overdragen van gegevens tot een cruciaal onderdeel van het invoeringstraject. Daar is eerder - ook door ons - aandacht voor gevraagd. Anders dan de minister van VWS constateren wij dat de voorbereiding van de gegevensoverdracht laat op gang is gekomen, waardoor de SVB niet alle gegevens op tijd tot haar beschikking had en evenmin op tijd kon verwerken. Anders dan de minister van SZW zijn wij van oordeel dat van de SVB én van haar eigenaar verwacht mag worden, dat ten behoeve van het goed vervullen van de aangenomen opdracht tijdig een actuele en complete uitvoeringstoets beschikbaar komt, zoals

ook het ministerie van SZW zelf in de 'Beleidslijn andere taken en werkzaamheden UUV en SVB' heeft opgenomen. Dan kan, bijvoorbeeld met het oog op een adequate gegevensoverdracht, beoordeeld worden of men 'er klaar voor is'. Op die wijze had een beter beeld van risico's in de gehele keten beschikbaar kunnen komen. De 'Roadmap' is geen uitvoeringstoets.

30

Voor cliënten en hun zorgverleners telt nu dat de problemen opgelost worden. Opdat cliënten de zorg krijgen waar ze recht op hebben en zorgverleners op tijd betaald kunnen worden. Alle betrokken partijen in de keten – departementen, SVB, Belastingdienst, zorgkantoren en gemeenten - hebben een gezamenlijk én gedeeld belang bij het oplossen van de huidige uitvoeringsproblemen. Uitvoerders, in het bijzonder de SVB, hebben nu allereerst baat bij een realistisch tijdpad. Belangrijk is daarbij ook dat van de SVB niet verwacht mag worden de problemen bij de toeleveranciers van gegevens op te lossen, die horen dáár aangepakt te worden. Voor een realistisch tijdpad is om te beginnen een gezamenlijk gedragen én actueel (en actueel te houden) inzicht nodig in de belangrijkste knelpunten van de gehele keten om de trekkingsrechten PGB in rustiger vaarwater te brengen. Het is van cruciaal belang dat goed zicht ontstaat welke partij in welke mate verantwoordelijkheid draagt voor het oplossen van de huidige problematiek en dat de ketenregisseur hen daarop kan aanspreken en dat ook doet. Het ontbreken van formele doorzettingsmacht mag er niet toe leiden dat de knelpunten niet worden weggenomen.

Met het oog op het aantal resterende knelpunten en de vraagstukken – ook financiële - die in 2015 een oplossing behoeven, zullen wij ook in het Verantwoordingsonderzoek 2015 aandacht besteden aan dit onderwerp. In samenhang hiermee starten wij binnenkort een onderzoek bij de SVB.

4.7 Oordeel informatie over de bedrijfsvoering

De informatie over de bedrijfsvoering in het Jaarverslag 2014 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is deugdelijk tot stand gekomen en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften.

4.8 Historisch verloop onvolkomenheden SZW

4.9 Onvolkomenheden in relatie tot beheerdomeinen SZW

31

Wij onderscheiden relevante en kritische beheerdomeinen in de bedrijfsvoering van ministeries. In 1 daarvan hebben wij in 2014 onvolkomenheden geconstateerd. Op het overzicht bedrijfsvoering (pdf) is te zien wat de relevante en kritische beheerdomeinen zijn en waar de onvolkomenheid betrekking op heeft.

Organisatieonderdeel	Extra aandacht aan besteed door:										Ernstige onvolkomenheid				
	Kritisch beheer-domein		Relevant beheer-domein		AR = Algemene Rekenkamer; AD = Auditdienst				Invollkomenheid			i			
	Substancieel/achtergrond	Geantwoordigheden	Uitgeven personeel	Uitgeven materieel	Overigsten	Verplichtingen, uitgaven en ontvangsten	Overige lasten/lastenposten	Beheer eigendommen	Administratieve/registratie	Maatregelen/controle			Overige administratieve		
Substancieel/achtergrond	Geantwoordigheden	Uitgeven personeel	Uitgeven materieel	Overigsten	Verplichtingen, uitgaven en ontvangsten	Overige lasten/lastenposten	Beheer eigendommen	Administratieve/registratie	Maatregelen/controle	Overige administratieve	Materieelbeheer	Interne organisatie	Totaal aantal relevant	Totaal aantal kritisch	
Communicatie														5	3
Financieel-Economische Zaken (FEZ)														3	3
Wetgeving, Bestuurlijke en Juridische Aangelegenheden (WBJA)														5	5
PSG														2	2
Bedrijfsvoering (BV)														5	3
Bestuursondersteuning (BO)														4	4
Participatie en Inkomensvaarborg														3	2
Inkomensverzekeringen en -voorzieningen (IVV)														3	2
Re-integratie en Participatie (R&P)														3	2
Uitvoeringsbeleid en Naleving (UBN)														3	2
Integratie en Samenleving														2	2
Werk														2	2
Arbeidsmarkt en Sociaal-economische Aangelegenheden (ASEA)														2	2
Arbeidsverhoudingen (AV)														2	2
Gezond en Veilig Werken (G&VW)														1	1
Internationale Zaken (IZ)														4	1
Kinderopvang (KO)														4	1
Uitvoeringstaken Arbeidsvoorwaarden- wetgeving (UAW)														2	2
IG-SZW														2	2
Analyse, Programmering en Signalering														7	7
Arbeidsmarktfraude														7	7
Arbeidsomstandigheden														7	7
Inspectieondersteuning & Informatiehuishouding														7	7
Major Hazard Control														3	3
Opsporing														3	3
Werk en inkomen														3	3
Banen-lastenagentschap														14	5
Agentschap SZW														3	3
Totaal aantal relevant	5	4	2	5	4	4	5	6	2	2	2	2	2	60	26
Totaal aantal kritisch	7	3	3	1	2	2	3	2	3	2	3	2	2	60	26

5 Financiële informatie Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

33

Leeswijzer

Hier vindt u de resultaten van ons onderzoek naar de financiële informatie in het jaarverslag. We geven een oordeel over:

- de rechtmatigheid van de financiële informatie;
- de deugdelijke weergave van de financiële informatie;
- de rechtmatigheid en de deugdelijke weergave van de financiële informatie op artikelniveau.

Meer informatie over ons verantwoordingsonderzoek en uitleg bij veel voorkomende begrippen is te vinden op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek bij 'Over dit onderzoek'.

5.1 Oordeel rechtmatigheid financiële informatie

De in de financiële overzichten opgenomen financiële informatie in het Jaarverslag 2014 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is rechtmatig. De door ons aangetroffen fouten en onzekerheden vindt u in het overzicht van alle fouten en onzekerheden in de financiële informatie.

Wij geven ons oordeel onder voorbehoud van goedkeuring van de slotwetmutaties door de Staten-Generaal.

Voorbehoud bij het oordeel over de financiële informatie SZW

Het bedrag aan verplichtingen omvat in totaal 1,3 miljoen euro aan overschrijdingen op de begrotingsartikelen 3, 9 en 12. Het bedrag aan uitgaven omvat in totaal 1,3 miljoen euro aan overschrijdingen op de begrotingsartikelen 3, 9 en 12. Gaan de Staten-Generaal niet akkoord met de daarmee samenhangende slotwetmutaties, dan moeten wij onze oordelen over de financiële informatie mogelijk herzien.

5.2 Oordeel weergave financiële informatie

34

De in de financiële overzichten opgenomen financiële informatie in het Jaarverslag 2014 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is deugdelijk weergegeven en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften. De door ons aangetroffen fouten en onzekerheden vindt u in het overzicht van alle fouten en onzekerheden in de financiële informatie.

5.3 Rechtmatigheid en deugdelijke weergave op artikelniveau

Wij controleren ook op artikelniveau de deugdelijke weergave en de rechtmatigheid van de financiële informatie. Wij hebben hierbij 2 belangrijke fouten en onzekerheden geconstateerd in het Jaarverslag 2014 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Voor een overzicht van de belangrijke fouten en onzekerheden in de financiële op artikelniveau zie uitgaven en ontvangsten (pdf). De overige door ons aangetroffen fouten en onzekerheden vindt u in het overzicht van alle fouten en onzekerheden in de financiële informatie.

5.3.1 Fout en onzekerheid in de rechtmatigheid op artikel 7 Kinderopvang

Op het beleidsartikel 7 Kinderopvang is er een overschrijding van de rapporteringstolerantie voor de rechtmatigheid van de uitgaven en ontvangsten. Deze overschrijding wordt veroorzaakt door fouten en onzekerheden in de kinderopvangtoeslag. Het totaal van de uitgaven en ontvangsten op dit artikel is 3.691,8 miljoen euro. De fouten en onzekerheden met betrekking tot de rechtmatigheid ad 110,8 miljoen euro overschrijden de rapporteringstolerantie van dit artikel op basis van de uit de steekproef berekende maximale fout en onzekerheid. Voor een overzicht van de belangrijke fouten en onzekerheden in de financiële op artikelniveau zie uitgaven en ontvangsten (pdf). De overige door ons aangetroffen fouten en onzekerheden vindt u in het overzicht van alle fouten en onzekerheden in de financiële informatie.

Reactie van de minister

De minister van SZW constateert dat de tolerantiegrens op basis van de Rijksbegrotingsvoorschriften niet wordt overschreden. Afgezien van de discussie over verschillende normenkaders in de controlelagen, geeft de minister aan dat hij hecht aan het zoveel mogelijk voorkomen van fouten

en schetst hij de ontwikkelingen van de controles om fouten en onzekerheden te voorkómen.

35

Volledige reactie van de minister

Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl

Nawoord Algemene Rekenkamer

Wij onderschrijven het belang van het hanteren van meer uniforme normenkaders in de controlelagen en gaan daarover in overleg met het Ministerie van Financiën.

5.3.2 Fout en onzekerheid in de rechtmatigheid op artikel 1 Arbeidsmarkt

De tolerantiegrens voor fouten en onzekerheden met betrekking tot de rechtmatigheid van de verplichtingen op beleidsartikel 1 Arbeidsmarkt is overschreden. De fouten en onzekerheden met betrekking tot de rechtmatigheid ad 3,5 miljoen euro overschrijden de rapporteringstolerantie (ad 1,6 miljoen euro) van dit artikel. De fouten en onzekerheden zijn ontstaan door het niet naleven van de aanbestedingsregelgeving.

5.4 Financiële informatie per artikel SZW in relatie tot onvolkomenheden

1 artikel kan gevolgen ondervinden van de onvolkomenheid in de bedrijfsvoering.

In het overzicht financiële informatie per begrotingsartikel (pdf) is te zien welke artikelen het betreft.

Financiële informatie per begrotingsartikel 2014 Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV)

36

Onvolkomenheden		Uitvoering eigenaarsrol SVB	Tolerantiegrenzen overschreden? Artikelniveau
Beleidsartikelen	Uitgaven 2014 (x 1.000)		
1. Arbeidsmarkt	€ 14.103		ja
2. Bijstand, Toeslagenwet en Sociale wvz.	€ 9.732.855		nee
3. Arbeidsongeschiktheid	€ 616		nee
4. Jonggehandicapten	€ 3.019.261		nee
5. Werkloosheid	€ 25.483		nee
6. Ziekte en zwangerschap	€ 6.430		nee
7. Kinderopvang	€ 2.188.829		ja
8. Oudedagsvoorziening	€ 1.011.827		nee
9. Nabestaanden	€ 864		nee
10. Tegemoetkoming ouders	€ 4.441.886		nee
11. Uitvoeringskosten	€ 445.088		nee
12. Rijksbijdragen	€ 11.353.370		nee
13. Integratie en maatschappelijke samenhang	€ 94.761		nee
Niet-beleidsartikelen			
96. Apparaatsuitgaven kerndepartement	€ 250.857		nee
97. Aflopende regelingen	€ 0		nee
98. Algemeen	€ 39.442		nee
99. Nominaal en onvoorzien	€ 0		nee
Baten-lastenagenschappen			
Agentschap SZW			nee

artikel dat gevolgen kan ondervinden van de onvolkomenheid (mogelijke gevolgen voor bv rechtmatigheid, betrouwbaarheid gegevens of doelrealisatie)
 artikel waar fouten of onzekerheden in de rechtmatigheid of deugdelijke weergave zijn geconstateerd als gevolg van de onvolkomenheid

5.5 Overzicht fouten en onzekerheden SZW

37

Het totale overzicht van fouten en onzekerheden bestaat uit 5 verschillende onderdelen. We nemen alleen de tabellen op over de onderdelen waarin we fouten en/of onzekerheden hebben geconstateerd.

- **Verplichtingen (pdf)**
- **Uitgaven + ontvangsten (pdf)**
- Baten-lastenagentschappen
- Saldibalans (pdf)
- **Afgerekende voorschotten (pdf)**

OVERZICHT FOUTEN EN ONZEKERHEDEN IN DE FINANCIËLE INFORMATIE IN HET JAARVERSLAG 2014 VAN HET MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID (XV)

Verplichtingen (€ x 1000)

Art. nr.	Omschrijving	Verantwoord bedrag	Fout		Onzekerheid		Totaal F + O		Tolerantie overschreden?		Onzekerheid over volledigheid
			Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	
Beleidsartikelen											
1	Arbeidsmarkt	16.545	3.499	-	-	-	3.499	-	ja	-	
2	Bijstand, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening	6.333.698	-	-	-	-	-	-	-	-	
3	Arbeidsongeschiktheid	616	-	-	-	-	-	-	-	-	
4	Jonggehandicapten	3.019.261	-	-	-	-	-	-	-	-	
5	Werkloosheid	25.483	-	-	-	-	-	-	-	-	
6	Ziekte en zwangerschap	6.430	-	-	-	-	-	-	-	-	
7	Kinderopvang	2.192.340	-	-	-	-	-	-	-	-	
8	Oudedagsvoorziening	1.011.827	-	-	-	-	-	-	-	-	
9	Nabestaanden	864	-	-	-	-	-	-	-	-	
10	Tegemoetkoming ouders	4.441.886	-	-	-	-	-	-	-	-	
11	Uitvoeringskosten	445.088	-	-	-	-	-	-	-	-	
12	Rijksbijdragen	11.353.370	-	-	-	-	-	-	-	-	
13	Integratie en maatschappelijke samenhang	97.515	2.126	-	-	-	2.126	-	nee	-	
Niet-beleidsartikelen											
96	Apparaatsuitgaven kerndepartement	256.278	11.831	-	-	-	11.831	-	nee	-	
97	Aflopende regelingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
98	Algemeen	42.548	2.589	-	-	-	2.589	-	nee	-	
99	Nominaal en onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Totaal		29.243.749	20.045	-	-	-	20.045	-		-	

Totaal verplichtingen

29.243.749

Rechtmatigheid

Procentuele fout

Procentuele onzekerheid

0,07% Tolerantiegrens niet overschreden

0,00%

Deugdelijke weergave

Procentuele fout

Procentuele onzekerheid

0,00%

0,00%

OVERZICHT FOUTEN EN ONZEKERHEDEN IN DE FINANCIËLE INFORMATIE IN HET JAARVERSLAG 2014 VAN HET MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID (XV)

Uitgaven + ontvangsten (€ x 1000)

Art. nr.	Omschrijving	Verantwoord bedrag	Fout		Onzekerheid		Totaal F + O		Tolerantie overschreden?		Onzekerheid over volledigheid
			Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	
Beleidsartikelen											
1	Arbeidsmarkt	43.748	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Bijstand, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening	9.839.132	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Arbeidsongeschiktheid	616	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Jonggehandicapten	3.031.534	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Werkloosheid	26.110	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Ziekte en zwangerschap	7.266	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Kinderopvang	3.691.837	37.340	-	39.125	-	76.465	-	ja **	-	-
8	Oudedagsvoorziening	1.044.039	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Nabestaanden	864	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Tegemoetkoming ouders	4.647.340	1.706	-	31.155	-	32.861	-	nee	-	-
11	Uitvoeringskosten	451.610	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Rijksbijdragen	11.353.539	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Integratie en maatschappelijke samenhang	102.694	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Niet-beleidsartikelen											
96	Apparaatsuitgaven kerndepartement	255.618	-	-	-	-	-	-	-	-	-
97	Aflopemde regelingen	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
98	Algemeen	49.221	-	-	-	-	-	-	-	-	-
99	Nominaal en onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal		34.545.172	39.046	-	70.280	-	109.327	-	-	-	-

** De tolerantiegrens van dit artikel wordt overschreden op basis van de uit de steekproef berekende maximale fout/onzekerheid

Totaal Uitgaven en Ontvangsten	34.548.052
Rechtmatigheid	
Procentuele fout	0,11% Tolerantiegrens niet overschreden
Procentuele onzekerheid	0,20% Tolerantiegrens niet overschreden
Deugdelijke weergave	
Procentuele fout	0,00%
Procentuele onzekerheid	0,00%

OVERZICHT FOUTEN EN ONZEKERHEDEN IN DE FINANCIËLE INFORMATIE IN HET JAARVERSLAG 2014 VAN HET MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID (XV)

Afgerekende voorschotten (€ x 1000)

Art. nr. Omschrijving	Verantwoord bedrag	Fout		Onzekerheid		Totaal F + O		Tolerantie overschreden?		Onzekerheid over volledigheid
		Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	
Totaal afgerekende voorschotten 2014	12.325.622	43.700	-	-	-	43.700	-	nee	-	
Totaal afgerekende voorschotten	12.325.622	43.700	-	-	-	43.700	-	-	-	